

Goedemorgen iedereen,

Dank u, dagvoorzitter, Bart, voor deze introductie.

Vooraleer echt te starten, wil ik even de tijd nemen om

- de aanwezigen te danken voor hun komst naar hier. Het is het tweede jaar op rij dat de opleidingscel van de SIOD in oktober, samen met CPS, een seminarie organiseren en ook deze keer kennen we een ruime opkomst ... dat sterkt ons in de idee dat we hiermee verder moeten gaan!

Ik weet niet goed vanaf wanneer men van een traditie mag spreken, vanaf 2 keer of pas vanaf 3 of 4 ..., maar laten we elkaar alvast rendez-vous geven in oktober 2026 om deze "traditie" dan waar te maken.

- Verder wil ik nu even mijn dank uitspreken voor al diegenen die achter de schermen bijdragen of hebben bijgedragen tot deze dag, dank aan de collega's van de sprekers die bijgedragen hebben tot de interventies die zij zullen doen, aan de tolken die een lange dag voor de boeg hebben met veel vaktechnische termen en nuances, aan de medewerkers van het CPS en aan mijn collega's van de SIOD die hun uiterste best gedaan hebben en nog doen om deze dag te doen slagen.

(slide 2) Uit deze uiterst korte tijdreis, drie sprongen van telkens 10 jaar, mag blijken dat identiteitsfraude alsmaar meer aandacht krijgt.

Na een eerste colloquium georganiseerd door de FGP in 2005, een parlementaire vraag en een Nationaal Veiligheidsplan in 2016 waarin identiteitsfraude als een transversaal thema stond aangemerkt, zijn we nu aanbeland in het seminarie van vandaag waarbij we de brug slaan naar

een ander aspect in de handhavingsketen ... de strijd tegen de sociale fraude waarbij identiteitsfraude een bepalend element is.

(slide 3) In de filmwereld was het gegeven al iets langer een onderwerp ... ik toon geen fragmenten noch zal ik ze bespreken, maar laat u even wegdeemsteren bij mogelijke herinneringen die u voor de geest haalt bij het bekijken van deze filmaffiches.

Identiteitsfraude is evenwel geen fictie meer, maar zoals [Minister Beenders](#) evenwel ook al aanbracht, een harde realiteit. Een dagelijkse uitdaging voor bedrijven, burgers en overheden.

Het zal vandaag ook meerdere keren gezegd worden: identiteitsfraude is zelden een geïsoleerd misdrijf.

Het vormt vaak de opstap naar sociale fraude, illegale migratie, cybercriminaliteit en zelfs terrorisme.

(slide 4) In het geactualiseerd Actieplan Sociale Fraudebestrijding 2025-2026 komt identiteitsfraude 18 keer voor.

In de context van de deeleconomie waarbij het delen van accounts om niet boven de inkomensgrens te komen of om een inkomen te verwerven zonder over geldige documenten te beschikken,

in het kader van de handel in sociale kits

*– dit is het zich (laten) verschaffen van sociale documenten, zoals loonbrieven en dergelijk, om op basis daarvan een recht op verblijf, een recht op gezinshereniging, een recht op uitkeringen te bekomen –*

maar uiteraard ook in de context van mensenhandel en sociale dumping, waarbij van de precare situatie van betrokkenen misbruik wordt gemaakt om zich een (illegaal) inkomen te laten verschaffen op basis van prestaties geleverd door anderen.

(slide 5) De sociale fraudefenomenen geënt op identiteitsfraude zijn dus zeer variërend, en hun implicaties ook.

Het is daarbij ook belangrijk om steeds goed te beseffen dat identiteitsfraude, als het basismisdrijf, zelf ook vele vormen aanneemt.

De uiteenzetting van [Matthieu SIMON](#) over de Col 08/2019 is daarom een goede start van onze studiedag.

Zijn praktische rechtspraak-voorbeelden zullen dat ruim illustreren.

Met zijn presentatie onderlijnt dhr SIMON ook nog maar eens wat hij hier vorige week bij de lancering van het Wetenschappelijk Comité bij de SIOD heeft meegedeeld: hij liet toen verstaan te willen bijdragen tot de wetenschappelijke onderbouw van de strijd tegen de sociale fraude door zijn reflecties te doorspekken met de toetsing die zij hebben gekregen in de praktijk van een gerechtelijke procedure.

Samen met de zeven andere leden, waarvan we vandaag ook nog dhr Clesse aan het woord laten, verzekert hij de SIOD op die manier alvast van een multidisciplinaire aanpak door het Wetenschappelijk Comité. Waarvoor onze dank.

(slide 6) Om de brug met de sociale fraude, en in het bijzonder het aspect bestraffing en sancties nog verder te duiden, en daarbij ook de titel van deze inleidende tussenkomst hier nog uit te diepen, zal [dhr Christian GABER](#) verduidelijken welke de te weerhouden inbreuken uit het Sociaal Strafwetboek zijn.

De klassieke theoretische opdeling tussen bijdragefraude en uitkeringsfraude zullen we hier ook zien opduiken.

Ik maak even een sprong voorwaarts en signaleer dat kort na de lunch de inspectiediensten hun praktijkervaringen zullen delen en dat die opdeling daar ook duidelijk aan bod komt.

Ik verklap hierbij alvast dat we het daarbij zullen hebben over de aanpak door de sociale inspectiediensten in meerdere fasen van de handhavingsketen: preventie, detectie en controle.

(slide 7) Ketenpartners van de sociale inspectiediensten in deze handhavingsketen zijn, naast justitie, daarbij uiteraard ook de politiediensten, en tevens Sigedis, allicht wat minder gekend, vandaar dat wij hebben gevraagd hun activiteiten in de strijd tegen identiteitsfraude te komen toelichten.

Mijn dank hiervoor aan dhr [Steven Janssen](#) van Sigedis en aan Eerste Commissaris [Daisy Hoebeke](#) van de PZ Zuid.

Over hoe sociale fraude te detecteren, moet allicht voor de aanwezigen hier geen opleiding georganiseerd te worden ... deze studiedag heeft als voornaamste doel de alertheid voor die gevallen waarin de sociale fraude is gekoppeld aan identiteitsfraude te vergroten. Een kader weergeven om te begrijpen waarom preventie en detectie zo belangrijk zijn.

(slide 8) Bij het vergroten van de alertheid voor identiteitsfraude is het zeker gepast, dan wel nodig om op enkele bijzonderheden te wijzen als het gaat om de sociale fraude die erop geënt werd.

Dat de werkgever als de overtreder moet gezien worden, vinden we als sociaal inspecteur, voor een hele reeks inbreuken logisch; dat bij sociale fraude met identiteitsfraude de werkgever als een slachtoffer, als een onwetende partij moet gezien worden, vinden we allicht minder evident ... en toch.

De werkgever kan geheel te goeder trouw gehandeld hebben, met een correcte DIMONA, tijdige en correcte loonbetalingen, perfect ingevulde werkloosheids- of mutualiteitsdocumenten overhandigd hebben ... terwijl de uitvoerder van de prestaties, de werknemer, maar een deel van het loon kreeg van diegene wiens identiteit heeft gediend voor de DIMONA, de loonbetaling, de sociale documenten.

We moeten als handhaver, of we nu sociaal inspecteur dan wel politiefunctionaris zijn, dus ermee rekening houden, bij het voeren van het onderzoek, bij het vergaren van bewijsmateriaal, dat we klassiek blikveld richting overtreder verruimen.

In de twee eerstvolgende tussenkomsten vandaag wordt daar zeker dieper op ingegaan.

Laten we daarbij de bijzonderheid van de triangulaire arbeidsverhoudingen net uit het oog verliezen: de uitzendsector.

Daarbij is de rol van juridische werkgever en van feitelijke gezagsuitoefening verdeeld over twee aparte entiteiten. Entiteiten die niet noodzakelijk één en dezelfde persoon te zien krijgen bij hun interactie met diegene die zich als werknemer aandient bij hen.

Bij het te voeren onderzoek zal de klassieke benadering waarbij de werknemer gezien wordt als een mogelijk slachtoffer van de sociale fraude, doordat diens rechten op correcte inschrijving, juiste betaling van loon niet werden gerespecteerd, soms moeten worden bijgesteld.

In een aantal gevallen zal hij net de dader blijken te zijn, in andere gevallen misschien eerder nog steeds een slachtoffer zijn ... slachtoffer van economische uitbuiting, van mensenhandel.

In het panelgesprek deze middag zullen we deze situaties zeker aan bod laten komen.

Ik probeer alvast uw aandacht te vangen met mijn ambachtelijke beeldvorming voor de laatste interventie vandaag waar u van mijn collega [Anne-Laure Mathy](#) een duidelijk meer academische, wetenschappelijk onderbouwd beeld zal krijgen van wat sociale fraude-gerelateerde identiteitsfraude mag betekenen.

(slide 9) Het sluitstuk in de handhavingsketen vormt de invordering. Welnu, in de context van sociale fraude krijgt bij identiteitsfraude het rechtsbeginsel "fraus omnia corrumpit" een bijzondere invulling.

Zeker nu duidelijk geworden is dat ons klassieke opdeling werkgever/dader – werknemer/slachtoffer niet altijd aan te houden is bij sociale fraude-gerelateerde identiteitsfraude.

Laten we immers niet uit het oog verliezen dat de overheid ook een rol speelt bij arbeidsrelaties, inzonderheid via ons solidariteitsbeginsel en onze sociale zekerheid.

Immers, naast de rechten van de werknemer, moeten we toch ook even stilstaan bij die derde, de RSZ en de gevolgen die de vaststelling van identiteitsfraude heeft op de inning van de sociale bijdragen en op de rechten op sociale uitkeringen.

Dhr [Charles-Eric Clesse](#) zal ons, in zijn tussenkomst deze namiddag, verduidelijken welke deze zijn.

De cirkel lijkt daarmee rond, ware het niet dat wij ook bijzonder blij waren met de toezegging van de Nationale Drugscommissaris, mevrouw [Ine van Wymersch](#), om op deze studiedag onze aandacht verder aan te scherpen, nu voor druggerelateerde criminaliteit.

Witwas, sociale fraude, ... in de strijd tegen de ondermijnende criminaliteit komt identiteitsfraude om de hoek loeren.

Laten we dan ook even stilstaan bij wat wij, als handhavers, kunnen betekenen in deze strijd.

Ik geef alvast graag mee dat wij bij het recupereren van criminele vermogens onze specifieke en bijzondere competentie rond het berekenen van het wederrechtelijk vermogensvoordeel door de gepleegde sociale fraude in de weegschaal kunnen leggen!

De SIOD heeft eerder dit jaar daar ook een studiemoment rond gehad, in samenwerking met twee arbeidsauditeurs en enkele van de hier aanwezige sociaal inspecteurs.

Ik denk dus te mogen stellen dat wij, de sociale inspectiediensten, net zoals de politiediensten, in staat zijn om minstens een deel van de verwachting van mevrouw Van Wymersch mee te realiseren.

Ik kijk alvast uit naar haar uiteenzetting en alle andere tussenkomsten.

En ik weet zeker dat u dat ook doet.

Dankuwel.